

Організація виховної роботи в ЗП(ПТ)О у 2020/2021 навчальному році

Ситуація, що склалася в Україні в зв'язку з поширенням COVID-19, внесла істотні зміни в організацію освітнього процесу. Проведення виховної роботи під час карантинних заходів зазнало значного переформатування її методів та підходів, але не змінило саму суть та цілі, які держава та суспільство делегувало педагогам у вихованні молоді: «всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору».

У 2020/2021 навчальному році Міністерство освіти і науки України фокусує особливу увагу освітянського суспільства на наступні **ціннісні орієнтири**:

- ✓ цінування особистості кожної дитини, її інтересів і досвіду
- ✓ справедливий доступ до освіти / STOP дискримінації
- ✓ академічна доброчесність
- ✓ становлення вільної особистості
- ✓ здоров'я та добробут
- ✓ довіра та безпека
- ✓ утвердження людської гідності та взаємодопомоги
- ✓ активне громадянство та патріотизм
- ✓ любов до рідного краю та шанування довкілля.
- ✓ Листом Міністерства освіти і науки від 20.07.2020 № 1/9-385 «Деякі питання організації виховного процесу в 2020/2021 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок» (<https://imzo.gov.ua/dokumenty/listi-mon-ukrayini/>) закладам освіти рекомендовано зосередити зусилля виховної служби на:
 - ✓ формування в учнівської молоді ціннісних життєвих навичок,
 - ✓ профілактика булінгу, кримінальних правопорушень, вживання наркотичних і психотропних речовин;
 - ✓ запобігання торгівлі людьми.

З метою профілактики булінгу (цькування) рекомендовано **впроваджувати** в освітній процес **гурток** «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації» та факультатив «Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе». Рекомендовано розвивати медіацію однолітків та **створювати служби порозуміння**, проводити освітню роботу з батьками та законними представниками дітей із питань профілактики насильства, булінгу, формування ненасильницької моделі поведінки та вирішення конфліктів мирним шляхом.

Поруч із булінгом (цькуванням) великою проблемою в Україні є **домашнє насильство**. З метою забезпечення комплексного інтегрованого підходу до протидії домашньому насильству рекомендовано користуватися Методичними рекомендаціями щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами.

Актуальною в 2020/2021 навчальному році залишається **профілактична робота щодо протидії торгівлі людьми**. Головні завдання навчально-виховних заходів із зазначених негативних явищ – підвищити загальний рівень правової свідомості дітей та молоді, рівень обізнаності з проблем порушення прав людини, навчити моделям безпечної поведінки, виховати повагу до прав та основних свобод людини, толерантне ставлення до потерпілих від насильства.

Належне місце в організації виховного процесу закладу освіти має бути надано роботі із запобігання вживання дітьми та учнівською молоддю наркотичних і психотропних речовин. Рекомендовано впроваджувати профілактичні стратегії формування життєвих навичок, формувати в молоді вміння протистояти ризикам, здійснювати комплекс профілактичних заходів, підвищувати психолого-педагогічну компетентність батьків.

Ще одним напрямом виховної роботи закладу освіти має стати **профілактика кримінальних правопорушень**. У цьому напрямі рекомендовано:

- ✓ проаналізувати стан справ та посилити індивідуальну корекційну роботу з учнями, які вже скоювали кримінальні правопорушення, та учнями, які мають ознаки агресивної поведінки;
- ✓ провести інформаційно-просвітницьку роботу з батьками дітей, схильних до протиправної поведінки;
- ✓ налагодити міжвідомчу взаємодію з підрозділами ювенальної превенції Національної поліції України, службами у справах дітей, соціальними службами для сім'ї, дітей та молоді тощо.

У виборі форм організації виховного процесу в 2020/2021 навчальному році Міністерством освіти і науки України **рекомендовано скасувати проведення масових заходів** (святкових, спортивних та інших) за участю учасників освітнього процесу (*лист МОН України від 17.08.2020 № 1/9-445 «Щодо організації освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти у 2020-2021 навчальному році»*).

Щодо тематики проведення перших уроків у закладах професійної (професійно-технічної) освіти необхідно зазначити, що заклади освіти самостійно визначають конкретні теми уроків, ураховуючи вікові особливості учнів. Педагог у межах академічної свободи сам обирає тематику Першого уроку та планує його проведення за власним сценарієм. При проведенні ціннісно орієнтованих уроків слід уникати формалізму й заорганізованості, дати можливість молоді висловити думку, поділитися своїм внутрішнім світом. Можна провести урок, який нагадає здобувачам освіти про важливі цінності, присвятити урок Року математичної освіти, її ролі у повсякденному житті. Обов'язково провести бесіди про важливість дотримання санітарно-гігієнічних норм у період карантину.

При організації виховної роботи рекомендуємо залучити **учнівське самоврядування** до вирішення таких питань:

- ✓ формування вміння вибудовувати доброзичливі й толерантні стосунки із учасниками освітнього процесу;
- ✓ залучення до виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти;
- ✓ розташування в куточках учнівського самоврядування інформації щодо отримання безоплатної правової допомоги за номером Єдиного контакт-центру 0 800 213 103 (цілодобово та безкоштовно у межах України зі стаціонарних та мобільних телефонів) та їх прав на отримання безоплатно послуг адвоката (складання заяв, представництво в суді). Необхідна інформація за посиланням <https://cutt.ly/OfTntSu>;
- ✓ залучення до створення служб порозуміння в закладі або створення на базі лідерського осередку;
- ✓ інформування здобувачів освіти про шляхи запобігання та протидії домашньому насильству, торгівлі людьми, розміщення відповідних матеріалів у куточках учнівського самоврядування.

Особливу увагу необхідно приділити також **організації безпечного харчування** для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. У даному питанні рекомендуємо керуватися відповідними протиепідемічними заходами, затвердженими постановою головного санітарного лікаря України від 22.08.2020 № 50. Зокрема дотримуватися **основних вимог до організації харчування в закладі освіти:**

1. Харчування здійснюється за графіком.
2. Працівники їдальні працюють у захисних масках та гумових рукавичках.
3. У разі неможливості організувати гаряче харчування, організація харчування відбувається шляхом роздачі попередньо фасованої харчової продукції.
4. Їдальні на вході облаштовуються дезінфекторами з розчином для обробки рук.
5. Приміщення слід регулярно прибирати.
6. Відстань між столами – не менше 1,5 м.
7. За одним столом – не більше 4-х осіб.
8. Медичний працівник закладу освіти здійснює щоденний контроль за санітарно-протиепідемічним режимом харчоблоку.

Не менш важливим в умовах посиленних заходів щодо збереження здоров'я здобувачів освіти є **організація безпечних умов проживання учнів у гуртожитках** закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Відповідний нормативний документ, що регулює дане питання, видано Міністерством охорони здоров'я України. Постановою головного санітарного лікаря України від 04.08.2020 № 48 затверджено наступні тимчасові **рекомендації** щодо організації протиепідемічних заходів у гуртожитках на період карантину в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19:

1. Щоденний температурний скрінінг працівників та мешканців гуртожитку.
2. Перебування у приміщеннях загального користування в масках або респіраторях.
3. Нанесення тимчасового маркування з дистанцією у 1,5 метра у приміщеннях загального користування.
4. Вологе прибирання місць скупчення проживаючих.
5. Дотримання санітарних вимог і уникнення контакту з особами, які мають ознаки респіраторних захворювань.
6. Встановлення на робочому місці чергового захисного екрану. У разі неможливості – використання персоналом захисних щитків або окулярів.

Пріоритетним завданням закладів освіти у 2020/2021 навчальному році є **організація профорієнтаційної роботи**. Необхідно на початку навчального року провести засідання профорієнтаційної ради, видати відповідні нормативні документи (наказ про організацію профорієнтаційної роботи, план заходів, закріплення профорієнтаторів тощо). У зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19 і запровадженням протиепідемічних заходів доцільно на засіданні профорієнтаційної ради обговорити нові форми проведення профорієнтаційних заходів (проаналізувати зазначені заходи, проведені під час карантину 2019/2020 навчального року, визначити найбільш перспективні та дієві).

Під час **створення рекламного контенту** закладу рекомендуємо скористатися серією інформаційних постів Міністерства освіти і науки України, у якій презентуються різні професії, що дозволить вступникам та їхнім батькам краще зрозуміти можливості професійної освіти (<https://cutt.ly/TfTnoEI>). Доречно скористатися матеріалами інфосесії директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки «Як правильно вести сторінки у соціальних мережах?» <https://drive.google.com/file/d/1ileacLfGJt6di9KNmCMfTZIVtWKUINBJ/view>